

TÜRK DİL KURUMU
Genel Merkez Kurulu
Tutulgası

Başkan Vekili : Genel Sekreter İbrahim Necmi Dilmen

Üyeler : Besim Atalay, Ahmet Cevat Emre, Ali Canip Yöntem, Refet Ülgen,
Doktor Mehmet Ali Ağakay

(Başkan Maarif Vekili Hasan Âli Yücel meğul, Kolbaşıllardan
Hasan Reşit Tankut izinli ve Naim Onat rahatsız olduklarından
bulunmamışlardır.)

G Ü N D E M

- 1 - Geçen ve daha önceki toplantı tutulgalarının okunup onanması ;
- 2 - Hesap kontrol komisyonunun raporu ;
- 3 - Genel Sekreterliğin ve Saymanlığın önermeleri;
- 4 - Yapılacak lûgat hakkında Kolbaşılığın çalışma programı projesi;
- 5 - Coğrafya Terimleri;
- 6 - Gelen kâğıtlar.

K A R A R L A R

- 1.- Geçen ve daha önceki toplantı tutulgalarının okunması gelecek toplantıya bırakıldı.
- 2.- Hesap kontrol komisyonunun 1939 malî yılının ilk altı aylık hesapları hakkındaki raporu okunarak olduğu gibi kabulüne ve bu hesaplardan dolayı Genel Sekreterlikle Saymanlığın aklanmalarına karar verildi.

3.- Genel Sekreterliğin ve saymanlığın önergeleri üzerine konuşuldu :

- a) Türk dili belleteninin ikinci serisi üzerine forması 30 liradan dizilmek ve Fransızcalarına 5 lira ilâve edilmek üzere yapılan anlaşma kabul edilerek bunun ilk sayısı için gerekli kâğıdın alınması kararlaştırıldı.
- b) Türk dili belleteninin eski sayılarından birinde basılmış ve ayrı basımı da yapılmış olan profesör Şemsettin Günaltay ve Profesör Hasan Reşit Tankut'un "Dil ve tarih tezlerimiz üzerine gerekli bazı izahlar" başlıklı yazısının Fransızcaya tercümesini yapmış olan mütercime tercüme ücreti olarak 40 lira ödenmesi yerinde görüldü.
- c) Uranha lûgati tercümesi için emanete alınmış olan 987,25 lira yetmiyeceğine göre fazlasının yine emanete alınmış olan eser yazma ve çevirme ihtiyatı maddesinden ödenmesi uygun görüldü.

4.- Lûgat hakkındaki proje okundu. Bu proje hakkında genel olarak Ahmet Cevat Emre, yalnız Kamusu Türkîyi esas tutmakla iktifa edilmeyip , bir takım eserlerin de taranması gerekliliğini ileriye sürmüş ve Maarif Vekillığının bu işi çabuk çıkartmak isteğine göre Kamusu Türkîyi esas tutmaktan başka çare olmadığı ve ancak bu kamusun eksiklerini tamamlamak üzere ondan sonra çıkmış lûgat kitapları ile Fransızca lârus tercümesi olan büyük dil kılavuzunun ve karşılıklar için de kılavuz ve tarama dergisinin taranacağı gibi, bazı kitaplara ve ediplere de müracaat edilmesi tabîî bulunduğu kararlaştırılmıştır.

Bundan sonra proje madde madde okunarak 4 üncü maddesinde , kamusu türkinin ilk önce bir sekreter ve bir daktilodan mürekkep gruplarca fişlenmesi ve bu fişlerin asılları lûgat kolunda saklanarak kopyeleri ibareleri düzeltilmek ve eksik ve fazla manalar, kelimeler, tabirler ile bu kelimenin lûgate alınıp alınmaması hakkındaki düşünceleri ayrı bir fişe yazılarak iade edilmek üzere kolca münasip görülecek uzmanlara

verilmesi ve bu fişleme işi için şimdilik sekreter Bay İhsan Giray ile daktilo Bayan Müzdat Ünsalan işe başlatılıp ileride görülecek lüzuma göre yeniden müsabaka ve imtihan ile sekreter ve daktilo alınması ve terimlerden başka olan kelimelerin tarifleri Fransızca küçük laris ile bu derecedeki Alman ve İngiliz lûgatlerinden tercüme edilmek için de Garp dilleri baş uzmanı A. Dilâçar ile uzman doktor Şükrü Akkaya'ya ödev olarak verilmesi ve Almanca lûgatta görülen resimlerin de lûgate konulması ve fişleri gözden geçirecek uzmanlar arasında İshak Refet Işıtman ile Şakir Ülkütaşır'ın da çalıştırılması ve orta öğretim terimlerinden henüz çıkarılmayanların da terim kolunca bir ayak önce çıkarılması kararlaştırıldı.

Beşinci maddenin müzakeresinde lûgate alınmayacak kelimelerin yukarıda sözü geçen uzmanlarca işaretlenmekle beraber karşılığının düşünülmesi yedinci maddede sözü geçen ediplere bırakılması yerinde görüldü. Tanzimattan sonraki yazı dilinde bulunan ve bu lûgate girmeyecek olan kelimelerin lûgat sonuna ayrı renkte bir kâğıtla ve bugünkü dilin dışında kalmış eski kelimeler olarak konulması hakkında ileri sürülen fikir hakkında başkanın düşüncesi sorulacaktır.

Altıncı ve yedinci maddelerde gerek terimlerin tarif ve misallerini yaptırmak ve gerek terimden başka olan sözlerin tarif ve misallerini ve kelimelerin, tabirlerin ve manaların eksik ve fazlalarını kontrol ile hakkındaki mutalâalarını bildirmek üzere çalıştırılacak mütehassıslarla ediplere fiş başına 30 kuruş verilmesi yerinde görüldü.

Bu işin sevk ve idaresinde görülecek lüzuma göre eldeki çalışanlar yetmezse dışarıdan ücretle muvakkat işyarlar alınması için de genel sekreterlikle kolbaşıllığa yetke verildi.

Lûgat üzerindeki çalışmaların sonunda Genel Merkez Kurulundan geçeceği ve son şeklin burada verileceği de kararlaştırılarak bu esaslar dairesinde çalışma programı projesi onandı.

Vakit kalmadığından başka işlerin konuşulması için 27.XII.1939
Çarşamba günü toplanmak üzere toplantıya son verildi.

Başkan

Genel Sekreter

Sayman

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Aslı gibidir .

İsmail *J. C. Kilmey*